

אור הפרשה

י"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הר"ג דניאל זר שליט"א

כ"ו שבט תשפ"ג • גליון 250 • פרשת משפטים-שקלים

זמני שבת קודש

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
18:36	18:07	17:06	
18:40	18:10	16:05	ירושלים
18:34	18:05	16:05	חיפה

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

יראת שמים

כיצד זוכים ליראת שמים, ומה המטרה החשובה ביותר בעולם הזה?

קבלה טובה

הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת 'באר יעקב', יצא לחו"ל לגייס כספים לטובת הישיבה. הוא ביקש להיפגש עם כמה יהודים אמידים תומכי תורה, וביום מן הימים - בדרכו לאחד מהיהודים הללו - הגיעה שעת תפילת המנחה, והוא נכנס לבית כנסת להתפלל. בסיום התפילה, בעת אמירת 'עלינו לשבח', ניגש אליו יהודי מקומי נכבד, והושיט לו יד לשלום...

מקורביו של רבי משה שמואל מזהים מיד את האיש - הלא הוא אחד מגדולי תומכי התורה, ומנסים להפנות את תשומת לבו של הרב, כדי שישב בהושטת יד, אך הרב אפילו לא נושא אליו את עיניו. הם מנסים לרמוז בכל דרך, אפילו לוחשים באוזניו כי אחד מגדולי תומכי הישיבה ניצב מולו, ורבי משה שמואל מתעלם מהם, ומוסיף לומר 'עלינו לשבח' בכוונה...

כשסיים את תפילת 'עלינו לשבח', רבי משה שמואל נושא אליו את עיניו הטובות, ואומר כמתנצל: 'היות ו'עלינו לשבח' נאמר בסוף התפילה, לפעמים עלולים חס ושלום להיכשל בזלזול, לומר את הקטע הזה במרוצה, תוך כדי עיסוק בהשגחה אחר, וכיוצא באלה... לכן קיבלתי על עצמי קבלה טובה, שלא להפסיק באמצע אמירת 'עלינו לשבח' בשום מחיר שבעולם, ולכן לא השבתיך בשלום!'

היהודי האמיד שמע את הדברים, ונפעם מגדלות הנפש. 'זו מתנה יקרה עבורי להיות שותף עם כבוד ראש הישיבה' - לחש בהערצה, 'עם יהודי שלא משנה את קבלותיו הטובות, גם כשעומד נכחו יהודי שנותן לו הרבה כסף... לפיכך אתן לישיבה סכום כפול ומכופל!' - אמר, שלף מכיסו פנקס שיקים ועט מזהב, ורשם המחאה בסכום עתק לטובת הישיבה...

סיפור זה, אותו קיבלנו ממקור מוסמך, מאיר וקורא: לא רק שלא מפסידים מקבלה טובה, אלא עוד מרוויחים ממנה! יהודי יקר, קבל על עצמך קבלה טובה, ועד מהרה תראה שהיא מביאה בכנפיה את ההצלחה הנשאלת, ברוחניות ובגשמיות! (הרב אשר קובלסקי)

במסילת ישרים, בהקדמה, כתב הרמח"ל: אם לא נסתכלנו ולא עיינו מה היא היראה האמיתית ומה ענפיה, איך נקנה אותה ואיך נמלט מן ההבל העולמי המשכח אותה מלבנו. הלא תשכח ותלך אע"פ שידענו חובתה.

מבינים אנו מזה, שיראת שמים זה דבר שצריך לקנות אותו, יראת שמים זה לא דבר שבא מעצמו, ובוודאי לא דבר שבא בקלות, צריך להשקיע בזה, לעמול על זה, ואז לקנות אותו קניין בנפש. להחשב "ירא שמים". צריך הרבה השקעה, הרבה עבודה, הרבה עמל. צריך ללמוד מוסר, לשמוע דרשות מוסר. ולהמשיך את זה תמיד, כמו שאמר שלמה המלך ע"ה "החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חי"ך" חיים לא עוזבים, החיים הרוחניים שלך תלויים ביראת שמים, ועל כן אל תעזוב מוסר, אל תרפה. היראת שמים באדם באה על ידי לימוד מוסר נוקב, דקדוק הלכה ותפילה, אי אפשר לקבל יר"ש סתם כך, יראת שמים זו עבודה.

רבינו הרמח"ל פותח את ה"מסילת ישרים": "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה הוא, שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו". **דבר ראשון צריך לדעת מה המטרה שלך, לשם מה באת לכאן,** לכל דבר שאדם עושה יש מטרה, אבל לדבר הכי עיקרי, למהות החיים, אנשים ברחוב תוהים, לא יודעים לשם מה הם חיים, לשם מה כל זה. שאל עשרה אנשים ברחוב, כל אחד יגיד לך משהו אחר. למה אתה חי? יסוד הבניין ושורש העלייה הוא שאדם יברר ויאמת בליבו, שאלה זו, שידע מה המטרה שלי בעולם? מה אני עושה כאן?!

עונה הרמח"ל וכותב שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכירתו. שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמצא. "וכשתסתכל בדבר תראה כי השלמות האמיתי הוא רק הדביקות בו יתברך, והוא מה שהיה דוד המלך אומר (תהלים עג): "ואני קרבת אלקים לי טוב". ואומר (שם כז): "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבת יבית ה' כל ימי חי", כי רק זה הוא הטוב. וכל זולת זה שיחשבוהו בני האדם לטוב, אינו אלא הבל ושואו נתעה. אין אושר כמו עונג רוחני, כמו קרבה לקב"ה. אין לנו שום מושג בעונג הזה. מוסר אפשר לקרוא, אפשר ללמוד, ויהיו הדברים

מובנים בשכל ומושכלים היטב, אבל עדיין אינם חודרים לב וכליות, עד שלא מנגנים אותם במנגינה המעוררת, המלבה את האש הפנימית, ומציתה את הניצוצות שבקרבו לאש לזהטת מוסדות הרים. מרן הגר"א לאפיין זיע"א, מנהל רוחני דיישבת כנסת חזקיהו בכפר חסידים, היה אומר ששורה אחת של מוסר ברגש ובדמע, פועלת יותר משעת לימוד סתם. מרן הגר"י בלאזר זיע"א, היה ממחיש בשיחות המוסר שלו כיצד נשמע לימוד "יבש" בלי מנגינה והטעמה, הפועל על השכל, לבין לימוד המשלב נעימה מוסרית מרגשת, המפעיל את מיתרי הלב להכין את מסתרי הנפש לקבל את המוסר ולהפנים אותו.

יראת שמים צריכה השקעה, עמל וויתור על נוחות, להתגבר על קשיים. צריך לקבוע עיתים לשיעורי תורה ולדרשות של מוסר, להשמיע בבית וברכב דברי תורה ומוסר, לחפש חזוקים כל הזמן בתורה ויראת שמים.

כל דרשה היא עוד התחזקות, אין להחסיר אף דרשה אחת. ואמר הסבא מקלם שיראת שמים היא מהדברים שקשים לקנותם כזהב ונוחין ליאבד ככלי זכוכית.

יש שרוצה לעשות רושם על חברים שלו, או שלא נעים לו מהחברים שלו. אתה מנהיג או מונהג? אתה חושב מה יגידו החברים?! ומה יגיד הבורא עולם? מה תגיד אתה לאחר מאה ועשרים? "דע מה למעלה ממך", את זה צריך לדעת ולהכיר, מי למעלה ממך, בוראך אוהבך יתברך שמו, את טובתך הוא דורש ואתה עבד שלו, בטל רצונך מפני רצונו והוא יבטל רצון אחרים מפני רצונו.

ראשית חכמה יראת ה' - אדם שיש לו עושר ואינו משתמש בו אינו נחשב עשיר, חשבון הבנק שלו עשיר, לא הוא. אדם שיש לו שכל ואינו משתמש בו אין לו שכל. אדם שכל הזמן חושש מה יגידו החברים, הוא משתמש בשכל של אחרים, השכל שלו לא בשימוש. שכל טוב יש רק לירא שמים, יש לו שכל בריא, הוא לא פוחד מאף אחד ולא חושש לאף אחד, זולתי האמת, זולתי הבורא יתברך.

שיויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט. אם בורא העולם מול העיניים שלי, ממי יש לי לפחד?! שבת שלום!

מתוך דרשתו השבועית של הר"ג דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל זום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

ההקדשה השבועית

הוציא את האדם לתקוות

אלפי טעמים יאיר הפרשה

המצלחתכם או לע"פ קירוסט

התקשרו עכשיו: 052-04-000

לימינציה
יידן חיה בת הדס
יוסי בן הלן
צורי בן רחל
דייחה בת חוה

לישיק
בנימין בן חסידה
אלדד בן חוה
ספיר בת עליזה
לידך בת עליזה

לחובלות
אסף בן חיה
רושין בן דיה
אלעד בן ענה
אלדד בן ירדנה

לעילוי נשמות
שלמה בן ג'ון
סילית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן ילנדה
יואב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

שיכור ולא מוודקה

ראש חודש אדר. הישיבה מאושרת ושמחה, אווירה של עליצות נשפכת מכל הכיוונים. רק אני מתהלך כאבל בין חתנים. האושר, השמחה, התפילה, הלימוד, שום דבר ממה שקורה בישיבה לא קשור אלי. אני מנותק מהכל, אני לא ממש חלק מהישיבה. עוד מעט, בעוד כחודש, באמת לא אהיה חלק ממנה. כבר קיבלתי הודעה שאחרי פסח אינני חוזר. לא תמיד הייתי כזה. עד לשיעור א' בישיבה הגדולה הייתי הפרח של המשפחה. בן בכור שהוא חלוס כל הורה. ילד מוכשר בכל קנה מידה, מוצלח, אוהב ללמוד. עליתי לישיבה קטנה מצוינת, ומשמו אליה הדרך סלולה בישיבה גדולה שרוב חברי לא נרשמו אליה מראש, כי ידעו שלא יתקבלו. אבל אני נרשמתי, מתוך ידיעה ברורה שבעזרת ה' אתקבל. וזה אכן מה שקרה. לא רק התקבלתי, אלא ראש הישיבה שהיה אדם נעים מאוד וטוב לב, מעבר להיותו גאון בתורה, התקשר לאבי ואמר לו שלקבל את הבן שלך - קרי אותי - זה כבוד גדול בשבילנו. טוב, זה היה גם כבוד גדול בשבילי ללמוד בישיבה הזו, וככה, מלווה בתפילות של הוריי, בעוגות של אמי, ובברכות של כל המשפחה, יצאתי בראש חודש אלול ללמוד בישיבה החדשה.

חודש אלול עבר איכשהו בשלום. אך בחשוון כבר התחברתי עם מישהו שדרדר אותי מטה מטה. זה לא התחיל בבת אחת. הוא רק סיפר לי כל מיני סיפורים וצבע אותם בצבעים עזים, אמר לי שיש לו הרבה ספרים מעניינים, הוא לקח אותי לכל מיני מקומות. לא היו אלו מקומות אסורים חלילה, אבל לא מקומות שבחור טוב, ברמה שלי, אמור להכיר בכלל. וכך, עוד הרבה לפני שידעו ההורים שלי, ידע הצוות בישיבה שמשוה לא טוב קורה לי.

המשיגה קרא לי ושוחח איתי. אני לא זוכר הרבה מהשיחה הזו, אבל די ברור לי שעניתי בזלזול. כנראה גם אמרתי שאני לא מבין מה רוצים ממני. באמת, לא היו דברים מוגדרים שיכלו להניח עליהם את האצבע ולומר לי אתה רואה, כאן אתה לא בסדר. למדתי כרגיל, שמרתי אפילו על הסדרים, אבל בישיבה הזו חיפשו הרבה מעבר, ואני הייתי קצת ממתח.

אחר המשיכו העניינים להתדרדר החבר ה"מקסים" מהישיבה ערך ביני לבין חבר שלו היכרות. החבר ההוא היה מוכר בחנות ממתקים קטנה, הוא היה מביא לי מדי פעם קצת פיצוחים או בקבוק קולה, הבטיח שהבוס שלו מרשה. לא הייתי גנב, חלילה, אבל רחוק ממה שהייתי אי פעם.

בשלב הזה כבר עורבו הורי בענין. אני מניח שהם היו בהלם, כשקראו להם בפעם הראשונה. אני הייתי כולי שמן זית זך במשך שבוע עשרה שנים. הייתי קשור למחלקת הנחם, השמחה, הכוח להמשיך. ופתאום...

אבא שלי הגיע לישיבה בשעות שבוהן הייתי ב'סדר'. כשסיפרו לי החברים שראו אותי, לא האמנתי. אחר כך אמר לי אבא בכנות שהוא לא היה מסוגל לדבר איתי, היה צריך קצת זמן לעצמו, להתאושש ממה ששמע. "מה תעשה הלאה?" שאלתי אז בענין. "אין לי הרבה מה לעשות", השיב לי אבא "כלומר, אני יכול להתפלל עליך ולבקש מך שיפקח את עיניך, לפני שיהיה מאוחר, אבל מעבר לזה... אתה כבר בחור גדול, אתה אחראי לעצמך ולחיים שלך". אני בטוח שאבי הצטער מאוד על האחריות הזו, אבל בגדול הוא צדק, לא היה הרבה מה לעשות.

באחד הימים יצאנו מהישיבה לטיול. לא משהו רציני, נסענו לקברים הקדושים וחזרנו בערב, אבל בישיבה שלנו זה היה אסור ממש, ואני עם שלושה בחורים נוספים נשלחנו הביתה. לא היה הלם רציני, כי עדיין היה לי שם של בחור טוב ומתמיד. אולי הישיבה רצתה לאותת

לבחורים אחרים לא להתקרב אלי. כשחזרתי, אחרי יומיים, לא הייתי אותו בחור "למה לך לשבת במקום שלא מעריכים אותך?" הפציר בי ה"חבר" החדש מהחנות. "מה אתה רוצה שאעשה?" שאלתי, "שאמכור פיצוחים?" לא, לא מכרתי פיצוחים. נשארתי בישיבה. גיליתי כמה היא נוחה ונחמדה גם למי שלא מתכוון ממש ללמוד. הדבר היחיד שקלקל את התמונה היה צוות הישיבה, שלא חשב לרגע שהישיבה היא בית מלון לפנסיונרים. קראו לאבא שלי, שלחו אותי הביתה, ניסו להצמיד לי אברך, אבל לא זה היה העניין. אחרי שני שיעורים הוא אמר שחבל על הכסף שההורים שלי משלמים לו, וההנהגה שלי היא פי שניים משלו.

החורף היה ארוך במיוחד, היו אז שני אדרים, ואני הייתי זחוח במיוחד, טבול בענן אושר מדומיין, מבלה לי בטוב ובנעימים, חוזר הביתה ואז היה לי חופש פעולה גדול יותר, חוזר לישיבה... חוזר חלילה.

ואז התחילו הדיבורים על כך שאני לא אחזור אחרי בין הזמנים של פסח לישיבה.

בתחילה חשבתי שזו בדיחה. הייתי בטוח שעם כל מה שאעשה, כישרונתי הטובים יעמדו לי והישיבה לא תרצה לוותר עלי. זה היה נכון חלקית. הישיבה הסכימה להבליג די הרבה, אבל גם להם נמאס. ולתוך הבלבול הזה הגיע פורים.

הישיבה שלנו ממוקמת בירושלים, והבחורים גרים בכל חלקי הארץ. אנחנו נוסעים הביתה לפורים, אבל עיקר הפורים נחגג בישיבה, כשעיצומו של היום הוא בסעודת פורים. ראש הישיבה מנהל שולחן... יש לנו פורים רב, ומלך, והשתיה גם היא כדת... בהשגחת הישיבה וראשיה. אחת הקלישאות אצלנו בישיבה היא סעודת פורים היא 'מסביב לשנה', מתחילה כמו הימים הנוראים ומסתיימת באושר ובשמחה כמו בפורים.

הסעודה מתחילה בהתעוררות, בניגוני כיסופים. אפשר לראות בחורים מגירים דמעות כמים, מכים על חטא וחוזרים בתשובה. שלמה. בחורים רבים הודו שמה שלא עשו בתפילות נעילה, עשו בסעודת פורים. אפשר לומר שבחורים רבים משיעור א' חיכו מתחילת השנה לסעודה הזו.

פורים ההוא פגש אותי מבולבל ונבוך, מתנפל על בקבוקי השתיה. מהר מאוד לא הבחנתי בין ימיני לשמאלי, וגם לא במה שאני מוציא מפי. רק אחר כך סיפרו לי איך נעמדתי על השולחן, איך הורדתי ראש לפני ראש הישיבה, ואמרתי לו בדמעות: "אבי ומורי, ראש הישיבה, פשעת, עויתי, חטאתי נגדל. אני רוצה לומר ידו, אני רוצה לבקש סליחה מבורא העולמים שנתן לי את הכישרונות שלי, ואני בעטתי בטובות שלו". שתקתי לרגע, נחנק מבכי. "וגם ממך, ראש הישיבה. הסכמתם לקבל אותי, התנהגתם אלי יפה גם כשמדדתי, אני רוצה לחזור בתשובה. אני רוצה להיות חזרה הבחור שהכרתם. אני מקבל על עצמי לחזור לעצמי, להיות הבחור שהישיבה קיבלה, ואתם כולכם תתפללו עלי, חיים בן זוהבה, שיחזור למוטב". דמעות זלגו על לחיי, הבחורים הביטו בי בהלם. נכון שהישיבה ראתה דבר או שניים בפורים, אבל בכל זאת, סיפור כזה לא קורה בכל יום, אפילו לא בכל שנה.

עמדתי בהכנעה לפני ראש הישיבה, והוא קם וחייב אותי: "ידעתי שאתה בסדר, חיים, ברור שתישארו כאן". וכל הישיבה התחילה לשיר "חיים שתהא בנו אהבת תורה", וחבר אחד שריחם עלי לקח אותי למיטתי עד שאתפכח.

למחרת קרא לי ראש הישיבה, הוא אמר שברצונו

לדבר איתי, לערוך איתי חוזה. הוא לא דיבר מילה בקשר לפורים, אבל אני כבר ידעתי על הדיבורים שלי לפרטי פרטים, חברים טרחו לספר לי כמה זה היה מרגש ועוצר נשימה וכמה התחננתי ובכיתי. "כשאומרים בפורים דברים, מתכוונים אליהם באמת. בפורים מדברים מבפנים", אמר לי ראש הישיבה. ישבנו כמו שני בעלי עסקים, חתמנו חוזה שבו התחייבתי כל מיני דברים. היתה זו התחייבות מינימלית, אני בטוח שראש הישיבה ציפה להרבה יותר.

הזמן הבא היה שונה. הישיבה נקטה בצעדים כדי שבאמת אוכל להתגבר, עזרה לי להתרחק ממי שצריך, אבל גם אני מצדי נקרעתי... והתגברתי. ברוך ה', חזרתי לעצמי, ועד לסוף השנה היה המשבר כולו, על טלטלותיו ועיקוליו, מאחוריי.

כעבור כמה שנים זכיתי להינשא. כשרקדנו ראש הישיבה ואני שרה התזמורת "חיים שתהא בנו..." לא יודע מי ביקש מהם, אבל זה היה מרגש כל כך.

היום אני גר ביישוב דרומי מרחוק, ועולה לירושלים לישיבה היקרה שלי פעמיים בשנה, בערב ראש השנה לאחל לראש הישיבה שנה טובה, ולסעודת פורים.

באותה שנה הקדמתי להגיע לסעודת פורים. חודש לפני כן נולדה בתי השלישית, והרגשתי ש"זהו, גדלתי", ואני חייב לפרוק לפני ראש הישיבה את מה שבה מעיק לי על הלב. חייב לגלות לו את התרמית שיושבת על מצפוני.

כשהגעתי ראש הישיבה היה עדיין בחדרו. "באתי לבקש סליחה" אמרתי לו בלי הקדמות. ראש הישיבה בחן אותי ובמבטו אהבה. "אני מסתכל עליך", הוא אמר ברוך, "כמה צעיר הייתי, חיים, וכמה מהירה והנה תראה אותך עכשיו, אברך משי, תראה את הזקן שלך, את המשפחה שהקמת".

"כן" אמרתי לו "אני צריך להודות על כך לראש הישיבה".

"אני יודע שראש הישיבה הסכים לקבל אותי חזרה בגלל מה שאמרתי בפורים, כשהייתי שיכור. שיכור אמור מה שהוא חושב באמת, מה שיושב לו על הלב. וכשיכור מתחרט, אפשר להאמין שכל השאר זה מסיכות".

אני מדבר, ראש הישיבה מחייך, ואז הוא מטיל את הפצצה לחזרו.

"ועכשיו חיים יקירי, באת להגיד לי שכלל לא היית שיכור".

מה??? אני נופל מהכיסא כמעט.

השקר הזה יושב לי על הלב קרוב לעשור, היו פעמים שהרגשתי שכל השתוה שלי בישיבה היא שקר אחד גדול, ופתאום...

"תראה חיים, מהרגע שהתחלת לדבר ידעתי שאתה לא שתוי בכלל. העיניים שלך היו ממוקדות, המבט היה ברור, התנועות שלך היו יציבות, וגם המבט היה ברור, התנועות שלך היו יציבות וגם אם הרעדת אותן לפעמים, זה היה כדי שלא יחשדו שאתה לא שתוי". וואו, אז הוא קרא אותי ממש.

"ודווקא לכן, חיים, ידעתי שהדברים שאמרת אמיתיים. הכי מהלב שאפשר. ידעתי שאתה תעמוד מאחורי כל מילה שלך, אה?"

ואז הוא קם, ושנינו רקדנו ושרנו ביחד: "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים".

ככה כמה דקות, עד שבאו התלמידים ואמרו לו "רבינו, הגיע זמן סעודת פורים של שחרית". (מרובה לצמא).

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר

נכנסו לאתר 'ישיבת אור דוד'

חודש אדר

כתוב בגמרא: משנכנס אדר מרבין בשמחה, וכתוב במגילת אסתר "והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה". והגמרא אומרת: אמר רב פפא שאם יש ליהודי משפט עם גוי יעשה היהודי את המשפט בחודש אדר, שבימי חודש אדר מזלם של ישראל שולט.

והנה טעם השמחה בחודש אדר הוא משום הניסים שנעשו לישראל בימים אלו, ועוד שעם ישראל בימי מרדכי ואסתר קבלו עליהם את התורה שבעל פה מאהבה, ובחודש אדר בזמן שביית המקדש היה קיים היו מתחילים לאסוף את השקלים לצורך עבודת בית המקדש ולצורך הקורבנות והיתה שמחה גדולה בעולם, ויש עוד כמה טעמים.

מחצית השקל

א. בפרשת "כי תשא" כתוב שצריך כל אדם מישראל לתת "מחצית השקל" בין עני בין עשיר, כדי לספור את עם ישראל, ובכסף שנאסף קנו קורבנות ציבור כגון: תמידים שהיו מקריבים כל יום, מוספים וכו', מצווה זו של "מחצית השקל" היא מצווה לדורות וחייב כל אדם מישראל בזמן שביית המקדש היה קיים לתת "מחצית השקל". ובזכות מחצית השקל היה כופר נפש לכל אחד ואחד מעם ישראל. ובתאריך א' באדר היו מכריזים הבית דין בכל ערי ישראל שעם ישראל יביאו את "מחצית השקל".

ב. והנה היום שאין לנו בית מקדש נוהגים לתת 'זכר למחצית השקל':

ג. יש נוהגים לתת זכר למחצית השקל לפני פרשת זכור, ויש כאלו שנוהגים לתת זכר למחצית השקל בערב פורים היינו ביום צום תענית אסתר לפני שמתפלל מנחה, ויש כאלו שנוהגים לתת זכר למחצית השקל ביום פורים בבוקר לפני שקוראים את המגילה. אולם ניתן לתת זכר למחצית השקל בכל חודש אדר.

ד. יש להיזהר שלא לקרוא למעות הללו מחצית השקל אלא יקרא להם 'זכר למחצית השקל'.

ה. מעיקר הדין רק מי שהוא מעל גיל עשרים שנה צריך לתת זכר למחצית השקל, וטוב להחמיר שגם מי שהוא בן שלוש עשרה שנה שכבר עבר בר מצוה שיתן זכר למחצית השקל.

ו. הנשים גם צריכות לתת זכר למחצית השקל, וטוב לתת גם עבור הילדים הקטנים, אולם אם אין ידו משגת כל כך וזה קשה עליו להוציא סכום כזה יתן עבור בניו ובנותיו הקטנים סכום מועט.

ז. צריך לתת סכום השוה לערך שלושה דרהם כסף, וכיוון שכל שנה מחיר הכסף עולה או יורד לכן כל שנה מפרסמים (בראש חודש אדר) איזה סכום לתת, וכל אדם יבדוק מהו הסכום. והאשכנזים נוהגים לתת חצי מהמטבע הנהוגה באותו מקום (1/2 שקל).

ח. טוב שיתן שלושה מטבעות של מתכת, מכל מקום יוצאים חובת המנהג של זכר למחצית השקל גם שנותן חפץ ששוה בערכו לשלושה דרהם כסף או שנותן שטר כסף.

ט. מי שמצבו הכלכלי קשה מספיק שיתן מטבע של חצי שקל לזכר מחצית השקל ויוצא ידי חובה.

י. מי שנוהג להפריש כל חודש מעשר כספים ממשכורתו אינו רשאי לתת ממעשר הכספים זכר למחצית השקל, אולם אם אמר בפירוש בשעה שהתחיל לעשר מעשר כספים שהוא נותן מעשר בלי נדר והשעה דחוקה לו יכול לתת מהמעשר הכספים זכר למחצית השקל.

יא. מעות זכר למחצית השקל יתן אותם לטובת מוסדות של תורה, שהרי אמרו חז"ל עכשיו שאין לעם ישראל בית מקדש מה שמכפר על עונותיהם של ישראל הוא התורה.

אימון אישי הרב אהרן פרידמן

אדם נפעל כפי פעולותיו האם גם בכפיה?

שמעתי גם הורים שהעלו טיעון ממה שמצינו ב"ספר החינוך", הקובע יסוד גדול ש"אדם נפעל כפי פעולותיו", ולהבנתם, ניתן להסיק מדבריו שדרכו של האדם להימשך אחר הפעולות שהוא מבצע, גם אם אינו מבין בהכרח את מלוא ההגיון העומד מאחוריהן. הורים אלו חושבים, כי כאשר יאלצו את ילדיהם לנהוג בדרך הישר ולהשביע את רצונם במילוי כל הכללים והחוקים שהציבו להם, הרי כפועל יוצא, יאמצו הילדים את כללי ההתנהגות ויפעלו לפיהם אף לאחר מכן.

לתועלת הדיון וכדי לעמוד על הטעות שבמשוואה זו, אצטט את דברי החינוך ככתבם וכלשונם:

"דע, כי האדם נפעל כפי פעולותיו, ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עוסק בהם, אם טוב ואם רע. ואפילו רשע גמור בלבבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות – ואפילו שלא לשם שמים – מיד ינטה אל הטוב, ומתוך שלא לשמה בא לשמה. ובכוח מעשיו, ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות.

ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים חפץ בתורה ובמצוות, אם עסוק תמיד בדברים של דופי – כאילו תאמר דרך משל, שהכריחו המלך ומנהו באמנות רעה – באמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותה אמנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור. כי ידוע הדבר ואמת, שכל אדם נפעל כפי פעולותיו..."

מי שיעמיק חקור בדברי "החינוך" יגלה, כי בדברו על עשיית הטוב, אינו מדבר על הרגל מתוך כפיה חיצונית, אלא על הרגל מתוך רצון פנימי. הביטוי "יערה רוחו", אינו שמור למקרים בהם רוחו של אדם אחר מכוונת את המעשים, אלא למצבים בהם האדם מעצמו ומרצונו החליט לנקוט בצעדים מעשיים כדי לשרש הרגלים מגונים ישנים. ועל בסיס זה נכון הדבר, שלאחר שנצליח לעורר בילד את הרצון לעשות טוב, הרי גם אם כוונתו לא תהיה ממש "לשמה", נביא לידי כך ש"אחר הפעולות ימשכו הלבבות".

ומכאן, הורים המשתמשים בכוח ובכפיה כאמצעי יחיד להשלת הסדר בביתם, בל יצפו כי ילדיהם יהפכו למכונות המבצעות רק פעולות חיוביות. שכן כל עוד לא נעשה הדבר מתוך רצון פנימי, "האדם אינו נפעל כפי פעולותיו". ואת זאת לא אני אומר, אלא "ספר החינוך"!

רגע חושבים

הרב אליהו רוסתמי

סוד הגלגול והתמונה

בקרב הוא יהפוך לכל אחד את הגובלן האישי שלו, ואז נראה איזה תמונה יפה, כולך יפה רעייתי ומום אין בך! דא רזא דגלגולא!

בעל הטורים (רבי יעקב בן הרא"ש) אומר "ואלה" ראשי תיבות וחיוב אדם לחקור הדין, אדם שהוא דיין צריך להיות מתון בדין. "המשפטים" ראשי תיבות הדין מצווה שיעשה פשרה טרם יעשה משפט, יש מצוה לעשות פשרה (סנהדרין ו:), משום ששני הצדדים יוצאים מרוצים, ואם אחד לא מעוניין לעשות פשרה ומבקש לעשות דין, כתוב "אשר" תשים לפניכם "אשר" ראשי תיבות אם שניהם רוצים, "תשים" ראשי תיבות תשמע שניהם יחד מדברים, כדי שלא תהיה מושפע מאחד מהם, "לפניהם" ראשי תיבות, לא פני נדיב יהדר התנכר מהם.

אם באו אליך שנים לדין אל תחייך לאחד מהם יותר מדי ותאמר לו "שלום עליכם מה נשמע" ולשני תאמר "אתה יכול לשבת", כי ברגע הזה חסמת לו את הפה, ואם תאמר על השני שהוא בעל מעשים גדול, ואיש חסד, אתה מהדר אותו בפני בעל דינו, אזי הלה מסתתמים טענותיו! ודין כזה פסול! אסור לדין להראות שהוא מכיר מישהו!

מסופר על הגאון ר' יעקב יוסף זצ"ל שבאו אצלו שנים לדין תורה ואחד מהם היה תלמידו שלמד אצלו הרבה שנים, פנה התלמיד ואמר "שלום רבינו, מה שלומך", אמר לו הרב "שקט, כאן אין רבינו, אתה בדין תורה", לא תכירו פנים במשפט! התלמיד חשב שהרב יבוא לקראתו!

הרב אליהו רוסתמי מרצה באתרנו
להרצאות נוספות בקרו באתר 'שיבת אור דוד'

תינוק נולד אילם, מנסה לפתוח את הפה מ-מ-מ- ולא מצליח, למה, מה חטא, מגיל יום אילם!

כתוב בשער הגלגולים שהביאו לפני רבינו האר"י נער בן 16 אילם, הכניס אותו המהרח"ו (רבי חיים ויטאל) ובכה לפני רבינו האר"י שיגיד שם קדוש ויפתח לנער את הפה!

אמר לו רבינו האר"י "תוציא אותנו החוצה! תדע לך, כיון שבגלגול הקודם, הפה שלו הרס הרבה בתים, היה רואה זוג שאוהבים, מהקנאה שלו היה אומר לאשה "את ישנה בעמידה, תדעי לך שהשועל שלך חוגג", וכך הרס בתים אין ספור! אם אלקים אוהב אדם שעושה שלום בין איש לאשתו, כמה הוא כועס על מי שמפריד בין בעל לאשתו!

וגם היה הולך ומוסר לשלטונות ומלשין על יהודים, ופירק להם את כל העסקים, אחד כזה נגזר עליו גלגול, והוא התחנן לאלקים "תוריד אותי אילם, כי מי אמר שבגלגול הזה אני אשמור על הפה", ולכן אמר רבינו האר"י איך אני ארפא אותך, אני יכול לרפא אותך, אבל הוא יכשל בפיו ואחר כך יעלה למעלה ויורידו אותו עוד פעם בגלגול.

החיים של האדם דומים לתמונת "גובלן", שעושים אותה עם מחטים וחוטרים, עבודת נמלים, תמונה ענקית של שני מטר עם נסיך עם הבאר, ומי שהופך את הגובלן רואה שם המון קשרים, כל אחד מאיתנו מרגיש שאלקים קשר אותו כאן וקשר אותו שם, צרות עם ילדים עם האשה והפרנסה והבריאות והעניות מה זה כל הקשירות האלו, אבל כשבורא עולם יתגלה

"זכר למחצית השקל נותנים לשיבות ולמוסדות תורה"

פסק הלכה מספר 'חזון עובדיה פורים' של הרב עובדיה יוסף זצ"ל

"מנהג ישראל לתת 'זכר למחצית השקל' וכמו שבזמן בית המקדש מחצית השקל הייתה מסכרת כך היום שנותנים לעמלי תורה כדוגמת הכהנים בבית המקדש הם מסכרים עלינו."

הבטחת רבי חיים פלאג'י:

"מי שנותן זכר למחצית השקל מובטח לו שהוא בן העולם הבא ולא יקרה לו שום פגע רע באותה שנה!"

לנתינת זכר למחצית השקל עם התפילות והבקשות סרקו את הקוד:

ניתן להעביר "זכר למחצית השקל" במספר דרכים:

באתר האינטרנט של הישיבה
בכתובת: Rabenu.com

להתקשר למשרדי הישיבה
בטלפון 03-570-12-12

